

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatk vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Alsófehérvármegye közgyűlése okt. 4-én.

Gyűléstermünk régen látott ily szép számú közönséget, mint e napon. A kiválóbb birtokosok, országgyűlési képviselők, magas egyházi méltóságok, vidéki gazdák, jegyzők, városi polgárok együttesen élénk képet nyújtottak.

Bares Ferencz nagyrpóst vezetése alatti küldöttség hivat meg báró Kemény Kálmán főispánt a gyűlésterembe, hol élénk éljenzés között foglalja el elnöki széket. — Gyűlésünk éppen ő Felsége névnapjára esvén, — főispán ő méltósága melegen emlékezett meg Királyunk uralkodó erényeiről s indítványozta, hogy a közgyűlés ez alkalomból hódolatát jegyzőkönyvileg fejezze ki. A gyűlés tagjai felállva, többszörös éljenzéssel fejezték ki érzelmeiket. Trefort miniszter elhunytá folytán családijához részvétírat küldése határozatott; gróf Csáki Albinnak vallás és közokt. m. kir. miniszterre lett kinevezését pedig örvendes tudomásul vette a közgyűlés. A tárgyak hosszú sorozata következett azután, mit Török Bertalan főjegyző és Gáspár János első aljegyző adtak elő, az állandó választmány megállapodásai szerint. — Név szerinti szavazással egyhangulag lett elfogadva a megyei nyugdíjalap részére szánt rovatat s miután a virilisek jegyzéke tudomásul vétetett. — Diószegi Lajos és Wexler Salamon elhalt választott bizottsági tagok helyének betöltése végett a választás folyó évi november 20 ra tüzetett ki. Tóth Ferencz II-od aljegyző elhunytá felett a gyűlés részvétét nyilvánítja s helyének betöltésére pályázók közül Bares Ferencz, id. Gáspár János, Medgyes Bálint választott, báró Kemény Géza, Zeyk Dániel és Batta Bertalan kinevezett tagokból álló kijelölő bizottság Varró Lászlót, Hosszu Emilt és Csuka Domokost hozta javaslatba. Csuka Domokos a kijelölést megköszönve, vissza lépett s így a bizottság egyhangú éljenzés között Varró Lászlót választá meg. Míg a gyűlés folyt, az alatt id. Gáspár János elnökle alatt kiküldött bizottság a közigazgatási bizottság 5 tagjára szedte be a szavazatokat. A nyugdíjalapszabályzat, miután ismételt felterjesztéseinek sikertelen maradtak, — a miniszter rendeleteinek figyelembe tartásával lett módosítva. — A tűzrendészeti szervezet életbe léptetése felett javaslatadásra az alispán elnökle alatt bizottság lett kiküldve s ezután elfogadtatott az építészeti rendtartásra, — a tisztviselő stb. személyzet bírság pénzének hova fordítására, — a megyebeli iparosok által a megye területén levő heti vásárok látogathatására vonatkozó szabályzatok.

Az abrudbányai polgármesteri s a verespataki jegyzői állomás betöltése ellen beadott felebbvezéseket elutasította a közgyűlés, a szászcsanakői körjegyzői választást

azonban, mivel a megválasztott még 24. életévét nem töltötte be, — megsemmisítette, ugyszintén a szohodoli bíró-választást is. Több község szervezeti szabálya, — és Nagyenyed városnak huszársági, bordély ügyi szabályzata s több vásárszerződése, — Gyulafehérvár rendőri szabályzata jóváhagyatott. A Csombornál tervezett hid helyének célszerűbb pontra tétele elhatározatott s felépítési költségeihez való járulás végett a közmunka miniszter felkérte a határozatokat.

Az utmunka-váltás összege a jelenlegi mértékben lett megállapítva t. i. a tenyeres napszám 30 kral, a fuvar napszám 1 frttal lesz megváltható. Több megyei és községi számadás, valamint városi és községi költségvetés megállapítása után, pártoló tudomásul vétetett Kolozs-megyének a vadházasságok ellen megfelelő intézkedést képező felirata, — Pozsony városnak pedig a közigazgatási bírósági intézmény életbe léptetését kívánó felirata hasonló szellemű felirattal pártoltatik.

Ezután kiváló érdeklődés között az itálárlási jog megváltása tárgyában kelt pénzügyminiszteri javaslat, — az erdélyi gazdasági egyesületnek erre vonatkozólag irt kitűnő „Emlékirata”, — Pávay V. Eleknek hasonló szellemű indítványa, — s vármegyénk legkiválóbb birtokosai és testületeinek képviselői által beadott indítvány mellett Török Bertalan főjegyző által szövegezett felirat vétetett tárgyalás alá. Miután főjegyző az ügy részleteit ismertette s az utóbbi feliratot felolvasta, — a gyűlés az indítványt és feliratot magáévá tette, — azt a pénzügyminiszter urhoz kegyes tekintetbe vétel végett felküldeni, — a törvényhatóságokat s az orsz. képviselőket pedig pártolás végett megkeresni határozta.

Ezután bejelentetett, hogy a közigazgatási bizottságba 1889—90-re Zeyk József, Zeyk Dániel, b. Kemény Endre, Batta Bertalan és Csató Lajos választott meg. Az E. M. K. E.-nek pedig, mely megküldte évi jelentéseit s az érdekeltek további pártolását kérte, — hazafias és méltányos buzgalma elismeréssel lett fogadva.

Ezzel a gyűlés véget ért s a tagok főispán ő mlga éltetése között oszoltak szét.

Alsófehérvármegye közgyűlésének felirata az itálárlási jog megváltása tárgyában.

Nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter Ur!

Az itálárlási jog megváltása feletti határozat az országgyűlés egyik legfontosabb teendői közé levén sorozva, — élénk figyelemmel kísérte vármegyénk birtokossága azon phasisokat, melyek között e kérdés felvetve, előkészítve és előzetesen,

részint a Nagyméltóságod által előhívott értekezleten, részint az érdekeltek tanácskozásain és hirlapi téren tárgyalva volt.

Régi magánjogi életünknek egy maradványát szándékolja Nagyméltóságod e regalejog megváltásával megszüntetni s bizonyos feltételek teljesítése mellett általánossá tenni. — Mi viszonyaink között szívesebben elhalasztottuk, vagy éppen mellőztük volna e szándék valósalását; — de ha már e tervezet előterjesztetett, — onajítottuk volna, hogy ez több alapossággal, a viszonyok helyesebb ismeretével, a jog különböző tulajdoni természetére nézve megfelelőbb tárgyismerettel s a méltányosság tekintetében kellőbb figyelemmel lett volna felszínre hozva.

Az állami pénzügyi tekintetek kiváló szemelődött tartásával készült az egész javaslat, de erre nézve egész tisztelettel meg kell jegyeznünk, hogy a közszükségletek fedezésére hivatott állami pénztár hiányai minden körülmények között azok általános hozzájárulásával pótolandó, kiknek érdekeit az állam kielégíteni hivatva van, — nem pedig az aránylag kisszámú, majdnem kizárólag magyar itálárlási jog birtokosai vagyonának méltánytalan csonkításával.

Azt vártuk, azt reméltük, hogy a magas kormány mindenek előtt az arányosítás, — s a jogosultság kötelező kitisztázása tekintetében fog előzetesen törvényhozási uton rendelkezést tétetni. — Akárhány községünk van, hol az arányosítás, — a bírói eljárás célszerűtlen módozata és költségessége miatt — nem történt meg s akárhány helyt évek óta foly a szabályozás kérdése feletti per. — Hogy ilyen helyen, a hol rendezetlen kormárlás folytán a jövedelmek rendkívül csekélyekké váltak, — a rendezett községekkel szemben, mily veszteséggel fog járni a tulajdonosokra nézve a megváltás, — könnyen belátható, — valamint az is, hogy e helyek itálárlási jogára nézve az állam, — velünk szemben az erősebb fél, — mily előnyös vásárt — ennek nevezhetjük a megváltást — fog köthetni.

De ha már az előzetes és kötelező rendezés mellőzésével — egyenesen a megváltás eszméjét kívánja keresztül vinni Nagyméltóságod, — mielőtt betérjesztené javaslatát a törvényhozás elébe, — kegyeskedjék fontolórára venni az erdélyi részek s ezek között a legtöbbet veszített vármegye birtokosai-

TÁRCZA.

Máriskó néni.

Most, hogy a lapok az enyedi ev. ref. theologia Kolozsvarra való áthelyezésével foglalkoznak s feltűntetik ez ügy keresztül vitele által világosan szembetűnő hátányait; önkénytelenül eszembe jut nemes Nagyenyed városának egy nevezetes alakja, kinek neve nemes Enyeden hanem a szélrózsa minden irányában emlegettetik az időnkint hazatérő ifjúság által s ez az alak: Máriskó néni.

Mennyi édes emlék, deák csiny van e név alatt centrálizálva, azt csak a beavatottak ismerik. Hogy mi köze azonban Máriskó néni a theologia áthelyezéséhez és viszont, az alább tűnik ki.

Szorongó kebellet élék vasutra, illetőleg csak szálltam, mert akkor még negyedik osztályon utazhattunk padok hiányában állva.

Atyám sirva vett bucsut először kirepülő magzatától, még egy csók, a vonat fűtyent s én ismeretlen jövőm felett aggódva egyetlen barátommal Pistával az ablakon kihajolva, zsebkendőnkkel integetve tova robogunk a hosszu 273 kilométer utra, melynek végpontja N.-Enyed volt.

Míntha e jelenet csak a napokban történt volna, oly élénken vésődött emlékembe, pedig azóta 8 hosszú évet hagyott hátra a globus, mindenesetre még több vizet folyt a Maroson.

Megérkeztünk. A beiratásokat elvégeztük a szokásos ismerkedési ceremóniák az új tanulóársakkal meg-

történtek s már-már hívém, hogy szénánk teljesen rendben van, midőn Pista így szól:

„Még hátra van Máriskó néni bemutatása, jer mindjárt ott lehetünk, ha akarod.” Tudtam Pistáról, hogy roszban nem tőri fejét és készséggel követtem a váron keresztül, utközben megmagyaráztattam, hogy miért kell éppen neki is bemutatni magamat, mire ő mosolyogva válaszolt „később, ha fogytán lesz a pénz s cipőd elfogyott, legalább gyümölcsessel elhaltgattathatód korgó gyomrod.”

E közben kiterünk a vár másik kapuján s előttünk terülnek el a gyümölcsesárló hölgyek tarka-barka sátrai, közöttük középen, mint Junó trónol Máriskó néni, már a magyarázat után rögtön ráismertem. A szokásos köszöntések helyett azonban „jó hogy eljöttél tolvaj, stb. most már a tavalyi adósságodat megfizesd, addig nem adok gyümölcsöt”, ily s hasonló titulusok árjával fogadtatik az én Pistám.

En, mint balek azonnal hátra arczot akartam csinálni, hanem Pista, ugy látszik ismerve Máriskó néni szokásait, csak közelebb vont a sátorhoz s mindjárt bemutatott, mint igen solid patientst.

Pista egyik kosárból is, másikból is csipkedett, torokoskodott s mivel fizettünk a titulus osztogatás is megszűnt. A míg a pénzből tartott el-eljárógattunk naponkint kétszer is, délelőtt, délután is, sőt már az én füleim is kezdtek hozzá szokni az élőbb említett titulusokhoz s mint jó vér, én sem maradtam hátra, ha esetleg félre nézett, egy-egy baraczk, avagy körtve eltűntetésének művészetében.

Hanem a mint az az örök igazság áll, hogy mindennek egyszer végeszakad, ugy az én pénz-magom is

egyszer csak egészen elpárolgott s minél inkább végérem járt, annál inkább elváhatlanná lett a Máriskó néni sátra. Mit volt mit tenni, fogtam magam s nem haltam meg, miut azt egy nevezetes juratus mondá, hanem kezdem hozomra gyümölcsözni s beállott a Pista által előre megjósolt időszak.

Minden hitel műveletnél azonban szükséges, hogy a két fél között bizonyos garancia létezzék, vagyis hogy higgyen a hitelező bizonyos fokig. Sokáig gondolkoztam azon, hogy mikép tudám Máriskó néni hitelét igénybe venni, barátaim elmondták módjukat, mely által lekötözték. Az egyik besugta mindig neki, mikor jön valamelyik adósának pénze s nyomban rá Máriskó néni a kollegymban termett s jaj volt annak, kit megcsipett. Volt futás és bujósdi. Másik pénzt kölcsönzött neki s azért életfogytiglan lakmározott, harmadik az hitette el, hogy bundára gyűjtést rendezett s már közel az idő a megvételhez.

Egyik terv se jó, ujat kellett kitalálnom s a szünidőről szerencsésen visszajövön örömtől ragyogó arcczal rohantam a sátorhoz s eldicsekedtem, mily felséges szakely szöttest hoztam Máriskó néni a megváltásról. Mindjárt kedves fiának szólított, tudva azt, hogy nem vagyok olyan rossz, mint a többiek.

En pedig minden nap szidtam a postát, hogy elindulásom napján feladott pakkom még nem hozta meg.

Vonja le ki-ki a következtetést, hogy az Enyedi ifjuság kapna-e Kolozsvarrt ilyen Máriskó néni s viszont Máriskó néni hol találná fel rossz fiait?

Salamon Antal.

intézeti kiadó megtekinthetők. zgatósága. ber 25-én. Atzél Béla, igazgató.

gyekhez!

gyi tanácsos adomány és rezborfino- lyet QUIRINI s hites tör- k. kormánytól

gy öregebb hől- által egészse- ifjabb kiné- rezborfino- hatványozza oly kozott mérvben ln a k. Továbbá lennemü arcz- k ellen; mely n csak eltűnteti, és üdeségét

ségének, arcz- mindennemü gyedüli biztos tesz továbbá a nézve.

és részere:

nicza 2. szám. arezkenés — 50 kr. — 50 — 1 — 40 — 60 — 110 — den tégelyhez neztetem a t. Dr. Plausitz- Quirini Ala- van. 1-10

Ma a legterjedtebb és legeliterjedtebb lap!

nak, testületeinek jogos kívánatait, méltányolni igazságos ohajtásait, nehogy az elméleti okoskodásnak gyakorlati megvalósulása — egy sokat küzdő birtokosság veszteségét, — szegény egyházaink nyomorúságát, — községek kipótolhatatlan kárát idézze elő.

Nagyméltóságod előtt tudva van, — tudva kell hogy legyen, — miszerint birtokosságunknak a szerencsétlen vámpolitikai s alárendelt közgazdasági helyzetünk folytán, — a készpénzben befolyó regalejövdelem képezi bevétele nevezetes részét. E jövdelem nagyszámú, — pl. csak vármegyénket hozva fel, — az erd. rom. kath. püspökség, — a balázsfalvi érsekség, — a különböző káptalanok, az ev. ref. Bethlen-főtanoda stb. bevételeiben, melyek mindenike kiváló kulturális hivatást teljesít s nem apasztható kiadásait ezen jövedelmeire való tekintettel osztotta be. Itt vannak a rendezett tanácsú városok, — itt a 3 havi koresmajogot bíró községek, terhelve főleg az állam s részben a társadalom által reáértett annyi kötelezettséggel, hogy mindannak — legalább részben — megfelelni csak a folyton emelkedő itálárulási jog jövedelme folytán képesek.

Legtöbb községünk egyedüli bevételi forrását a regale hasznabéri jövedelme képezi s ezzel fedezi nagyrészt kiadásait, épen úgy, mint a birtokos sulyos adóját.

Ily fontos körülmények indokolják felszólalásunkat s egyszersmind hozzájárulásunkat az „erdélyi gazdasági egyesület” folyó évi szept. hó 17-én kelt emlékiratában foglalt javaslatokhoz.

I. Osztjuk azon nézetet, hogy az italmérségi jogok époló sérthetetlen tulajdon képeznek, mint bármely más javak. — A különböző vidékek több évi kimutatásai igazolják, hogy az itálárulási jövedelem általában emelkedőben van, különösen városokban és ott, hol az arányosítás keresztülvitetett. Mindezek folytán jogosan követelheti minden állampolgár, hogy a tulajdonát képező jog megváltása bárki által s bármily célból történik, — valódi értékének megfelelően eszközöltessék.

Epen ezért a jövedelmi átlag kiszámítását az 1882—1887. évekre ohajtuk kiterjeszteni, miután ezen időszak jövedelme a jelenlegi értékre nézve elég biztos alapul szolgál; s ez alkalomból tulzottnak kell jelezni azon aggodalmakat, hogy a birtokosok a megváltás hírére, indokolatlanul, nagyobb megváltási összeg szerezhethetése végett, valótan adóbevallást tettek volna. A hol ily adóemelés történt, módjában áll a kormány képviselőjének annak helyes indokát megtalálni.

II. Váltassék meg a regale mindenütt, akár volt rendezve, akár nem; akár volt használatba véve, akár nem. A tulajdonul használt szántó, ha paragon hever is, a városi pusztá telkek, a szekrényben álló tőke, a földben talált kincs, habár nem kamatozhattak is, épujú birnak értékkel s ennek forgalomba hozása folytán megfelelő jövedelmezőséggel, mint a regale, melyet egy vagy más ok miatt birtokosa ugyan nem jövedelmezett, — de rendszeresítés után biztos, sőt emelkedő bevételt nyújt. Valamint egy szántót, vagy bizonyos tőkét nem sajátíthat el az állam tetszése szerinti értékben, ép úgy köteles meg egyezni a regale tulajdonossal is, — habár ennek talán nem volt módjában, — számos ok forogni fenn, — annak kihasználását eszközölni.

III. A megváltás alapjául elfogadjuk, de nem kizárólag, a jövedelmi adót; — a hol pedig adó nem fizettetett, a megyebeli összes regale adózás szerinti jövedelmének a községi lakosok lélekszámára eső átlaga szerint nyujtassék kárpótlás. — Azon kivételekre nézve, melyek szerint a kárpótlás az adózásra bejelentett jövedelem átlagánál kisebb, vagy nagyobb mérvben állapítandó meg, — teljesen csatlakozunk az erdélyi gazdasági egyesület emlékiratában a törv. javaslat 3. §-hoz ajánlott igen méltányos és helyes módosításokhoz, különösen kiemelve azon javaslatot is, miszerint: „ha a regale jogosult hitelt érdemlő adatokkal be tudja bizonyítani, hogy az 1882—1888. évek alatt létrejött arányosítás a koresmajog jövedelmezőségi viszonyait megváltoztatta, — akkor csak is az ezen jövedelem változásán innen eső idő vétessék aránykiszámítási alapul.

IV. Elfogadván általánosságban a jövedelmi adót a tiszta itálárulási jövedelem kiszámítási alapjául, másfelől pedig igazoltnak látván a regale jövedelemnek egy tulajdonos kezében való egyesítése folytán természetes következményü emelkedését, — a törvényjavaslat azon intézkedésének, misze-

rint az italmérségi jog jövedelméből 20% százalékos kezelési költség címén levonassék, határozottan ellene kell mondanunk.

Ismételjük, a mit már említettünk, a kötelező megváltást a földbirtokosra nézve szerencsének s előnynek nem tarthatjuk és okulva eddigi veszteségeinken, nem ohajtuk magunkat ily megváltási módozat által évszázados jogunkban korlátoztatni is, károsíttatni is. — Azt a jövedelemvesztést, mi bármily összegü levonás következtében ér, nemcsak az egyes birtokosok érzik meg; megsínyli azt az egyházak, tanintézetek s az ezeket fenntartó községek érzékeny megkárosodása folytán maga az állam, mely folyton többlet-többlet követel még improductív czélokra is; és megsínyli a fejlődésében hosszú időre megakasztott társadalom.

Ezt a magas kormány nem akarhatja s ha be vette tervezetétbe, aligha vetett helyesen számot a mi viszonyainkkal és kötelezettségeinkkel is.

Miután az állam legnagyobb részét a regale birtokos, nem pedig az itálárulási jogbírló által nyert tiszta jövedelem után számítja a váltságots ennélfogva már az ilyen módon nyert valódi érték-többlettel is nevezetes jövedelemhez jut — ilyen, csak anyersjövdelemnél igazolható, levonásra sem méltányossági, sem pénzügyi okok nem kénszeríthetik.

V. A mi a megyénkbeli községek által a bérlet után hasznosított u. n. közös 3 havi kurtakoresmárlási jog jövedelmét illeti, — ez szintén a többi birtokosokra nézve érvényesítendő eljárás szerint lenne megváltandó és a jelenlegi gyakorlatnak megfelelőleg, a politikai község tulajdonába volna adandó vármegyei, törvényhatósági ellenőrzés mellett.

VI. Különös figyelmébe ajánljuk Nagyméltóságodnak az ugynevezett nemes városok kiváltságos polgárságának itálárulási jogát, melyben pl. Nagyenyed r. t. várost II. Rákóczy György és Apaffy Mihály fejedelem adomány levelével részellette, Ezen nemes és több más székely és kiváltságos városban az italmérségi jog egyik, vagy másik ága pl: nemes Nagyenyed városában a borárulási jog ma nincs hasznabéribe adva, hanem a város bekebelezett nemes polgársága gyakorolja, s csak a szesz, pálinka és a ser árulási-jog hasznosíttatik bérlet által a város köz és kulturális céljainak előmozdítására.

Az ilyen természetü itálárulási módozatnak nincs meg a törvényjavaslatban tervezett jövedéki adó alapja, pedig az állam ezeket sem veheti el megfelelő megváltás nélkül.

Ily esetekben a megváltásnak nézetünk szerint csak egyetlen egy törvényes alapja lehet, s az a valósággal befizetett állami fogyasztási adók mértéke, mely éppen az állam közegei által vettett ki az egyes városokban a megfelelő fogyasztási tárgyakra a valódi fogyasztás alapján, még pedig úgy, hogy abból a törvényszerű kezelési százalékok már a kivétel alkalmával levonattak.

Azon városokban tehát, hol valamelyik itálárulási jog ez ideig hasznabérelve nem volt s így a törvényjavaslatban tervezett jövedelmiadóalap hiányzik; vétessék ott a megfelelő állami fogyasztást adó alapul a jövedelmi adó helyett, mely annak bizonyára megfelel, s az 10-el szorozva képezze az egy évi jövedéket, a melyből a megváltás tőkéje a többi italmérségi jogok megváltási analógiája szerint kiszámítatván, utaltassék ki a jelzett városok nemes polgársága részére.

Fennebbi indokaink alapján kérve előterjesztésünk méltánylását és teljesítését, mely tisztelettel maradunk Nagyméltóságodnak

Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottságának Nagyenyeden, 1888. évi október hó 4-ik napján tartott rendes közgyűléséből, alázatos szolgáló
Csató János, Török Bertalan,
kir. tanácsos alispán. főjegyző.

az erdélyi rom. kath. statusgyűlés.

(Vége.)

Még folyt az igazgató tanács tagjainak választása s a teremben a felgyújtott gázfény oszlatta el a beállott est sötéttségét, midőn a gyűlés megkezdődött. Legnagyobb vitát az uradalmak gazdasági kezelése idézett elő, főleg a radnothi uradalomsé, mely házilag kezeltetett a jószágigazgató által. A 900 000 frtos uradalom nagy meglepetésre csak 29 000 forintot jövedelmezett az előirányzott 40—45 000 frt helyett.

Az ig. tanács 3 tagu bizottságot küldött ki gróf Haller Jenő, Betegh S. és Kovács Ferencz személyében, kik kedvezőtlen jelentést ténének a gazdasági helyzetről. —

kiméletlen felszólalások után a gyűlés a jószágigazgatót elbocsátotta, — a házi kezelést azonban névszerint szavazás után 43 szavazattal 34 ellenében fenntartotta.

Általában a gyűlés lehető takarékosággal igyekezett vagyonát fenntartani s így problematikus befektetéseket pl. a jegyei furdónél sem engedett meg, — a lyceumi nyomda készletét pedig eladatni határozta. Egyszersmind dr. Groisz G. indítványára a regale megváltási javaslat ügyében felirat küldését tartározta el.

Ez esti gyűlés 9 óra után ért véget.

Másnap, sept. 25 ón délelőtt ismét a radnothi uradalom kezelése felett folyt a tanácskozás, míg végre az igazgató tanács felhatalmaztatott 3 tisztartóssággal, a hármas bizottság javaslatai szerint vinni a házi kezelést s egyszersmind a szükséges befektetésekre 10 000 frt engedélyeztetett. A többi tárgyak között a tandíj kérdése idézett elő eszmecsere, továbbá az udvarhelyi és brassói főgimnáziumok építési ügye. A gyűlés, remélve, hogy a brassói gimnázium a kormány figyelmét is magára vonja, — az udvarhelyi gimnázium kiépítését határozta el. — A kantai 4 osztályu gimnázium segélyezésére s okleveles tanárainak 200 frt fizetés javítás elhatároztatván, — püspök ő Exciájának a népiskolák bőkezű segélyezéséért hálás köszönet nyilvánított. — Miután a gyűlési tárgyak előkészítését végző XV-ös bizottságnak s derék előadója Dr. Mohay Sándornak köszönet szavaztatott, — b. Jósika Lajos, világi elnök állott fel s kijelentette, hogy az igazgató tanács elnökségéről lemond. — A gyűlés kiválóbb tagjai egymásután állottak fel, kiknek kérelmére végre a kitünő főur nemesak visszavette lemondását, hanem egy — aggkorát tekintve — valóban meglepő szép beszédben hatásosan adta elő azon reform. eszméket, melyek valóstítása esetében az igazgató tanács egyöntetű s eredményesebb munkát végezhetne. — A gyűlés elfogadta az indítványt s egy bizottságot küldött ki, hogy a keresztülvitel módozataira nézve javaslatot adjon.

A gyűlést ő Exeja szívélyes szavakkal zárta be egyszersmind főpapi áldását adta a megjelentekre. — Mi pedig őszintén megvallhatjuk, hogy oly tapintatos, részrehajlás nélküli, — nézeteinek erőszakolásától oly távol álló, — de a törvényes határozatokat kellő határozottsággal fenntartó elnököt keveset lehet találni, mint ő Exeja, — ki már ezen ritka tehetségéül fogva is kiváló mérvben érdemelte ki a gyűlés tagjainak tiszteletét.

E napon b. Jósika Lajos elnök adott fényes ebédet.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése szept. 29—okt. 3.

Kolozsvár két nevezetes gyűlést látott egy héten. — Szept. 25-én zárta be a r. kath. status érdekes gyűlését s már 29-én nagyszámmal seregelve össze az ev. ref. egyházkerület hívei, hogy közvetve a magyar nemzetiség érdekében teljesítsék fontos missiojukat. — Báró Kemény Gábor elnököt sulyos betegsége tartotta vissza, — helyé báró Bánffy Dezső foglalta el s a kik nem épen szerencsés modorát ismerték. — biztosra vették, hogy a közgyűlésnek lesz alkalma az ugynevezett „erélyes modor”-ról némi fogalmat szerezni. — Magnyító beszéde főleg a törvények „szigorú alkalmazásáról” szólott, — s alig végezte, már is eltért attól, — határozatokat enuntialván, mielőtt a gyűlés konstituálva lett volna, mi azután Gyarmathy Miklós felszólalása után megtörtént.

E gyűlés legérdekesebb tárgya a püspöki és a tanügyi jelentés volt. A püspöki jelentés élénk képét adta az egyház életének; felsorolta, hogy a Konvent 19 000 frtot adott egyházi czélokra; ismertette javaslatát, miszerint a domesztika jövedelme egyrészenek 32 évre való lektetésével az egyszere való segélyezés végett megfelelő tőke szereztessék; felhozta az EMKE-vel kötött szerződést, mely 1450 frt évi segélyt nyujt egyelőre évi személyi járandóságra s 245 frtot egyházi, iskolai segélyezésre; előadja, hogy 40 templom, 58 iskola, illetőleg papi és tanítói lak építése végett 137 000 frt építkezési szükségletről kell gondoskodni, még pedig az egyetemes egyház országos segélyalapja, az egyházkerület központi segélyforrása s aránylag csekély mérvben az építkező egyházközségek hozzájárulásával szerzendő kölcsön-tőkeből. — Jelentést tesz a körlelkézségek szervezéséről, s a n. nyedi theol. akademiáról; itt megemlítvén, miszerint a tanerők szaporítására szükség levén, miután a tanoda anyagi ereje az újabb tanerők fizetését nem bírja fedezni, — s miután „a pap képzés terhét hordozni nem kizárólag egyik vagy másik kollégiumunknak, hanem első sorban az egyházkerületnek tartozik feladata körébe, — enagyfontosságú gesz egyházkerületünk beléletét s jövedőjét mélyen érintő kérdés az igazg. tanácsai előterjesztések readén tárgyalás alá kerül.” — Végül a különböző vidékeken történt templom- és iskolaépítésekről tesz jelentést, miből a hívek buzgó áldozatkészsége valóban megható módon tűnik ki.

Már az első nap délután sajtáságos jelenetek voltak tanui a hívek. A theologiai akademiához kell ugyanis még egy tanár. A Bethlen-kollégium előjárósága, hivatkozva egy 1876-ban hozott közgyűlési végzése, kéri az egyházkerület segélyét. Az igazgató tanács erre nem ad véleményt,

százigazgatót szerinti szaktartotta. A gal igyekezett befektetéseket — a lyceumi Egyzersmind tási javaslat

adnóthi ura-
ig végre az-
aggal, a há-
kezelést s
00 frt enge-
kérdése idé-
s brassói fő-
helve, hogy
is magára
sét határoz-
gelyezésére s
elhatározat-
közé segé-
Mintán a
sottságnak s
szavazata-
s kijelen-
mond. — A
fel, kiknek
ette lemond-
lóban meg-
reform. esz-
tanács egy-
— A gyű-
küldött ki,
slatot adjon.
árta be egy-
re. — Mi
tatos, rész-
oly távol
határozott-
ni, mint ő
gya is kivá-
szteleltét.
nyes ebédet.

et köz-

gy héten. —
es gyűlést
az ev. ref.
nemzetiség
ró Kemény
— helyé
n épen sze-
hogy a köz-
es modor-
éde főleg a
s alig vé-
nuntialván,
után Gyár-

ti és a tan-
képét adta
ent 19:00
tát, misze-
2 évre való
ut megfelelő
tött szerző-
e évi sze-
gelyezésre;
g papi és
si szükség-
nes egyház
nti segély-
zó egyház-
tökebből —
a n-nyedi
t a tauerók
nyagi ereje
— s miután
nem ki-
llóg iu-
a z e g y-
a t a k ö-
s z e g y-
e n d ő j é t
anácsi elő-
r ü l. —
és iskola-
g áldozat-

tnek voltak
nyanis még
hivatkozva
az egyház-
vélemény,

hanem azon szempontból indulva ki, hogy „az egész aka-
démia teljesen az egyházkertületnek kell fenntartani”, e
kérdést egy 21 tagból álló bizottságra kérte bízati. —
Erre azután felszólalt Szabó Samu, majd Makkai Domo-
kos Bethlen-főtanodai rector-professor s végül Csató János
alispán, a főtanoda aligondnok, kijelentvén, hogy a bi-
zottság kiküldését feleslegesnek tartják. A kollégium képes
is, akarja is fenntartani a 4 theol. tanszéket s csak az
5-ik tanári székre kér segélyt. — azonban, ha a tanoda
megszorítja kiadásait, — még ezen tanszéket is fenn fogná
tartani, mint autonóm testület. Elfogadja, hogy akár bi-
zottság, akár az igazgató tanács vizsgálja meg a főtanoda
anyagi helyzetét, de áll azon határozat mellett, hogy a
őtanoda maradjon meg ugy, a hogy van. — Erre az
elnök jónak látta következőleg reflektálni:

Elnök: Szokásom és elvem ellenére szólok a tár-
gyalás folyama alatt. A felszólaló urak nagyon különös
helyzetet provokálnak, mintegy kijelentve, hogy más
határozatot nem hozhat a közgyűlés, mint a mit ők akar-
nak. Méltóztatnak megengedni, ily álláspontra helyezkedni
lehetetlen. Az enyedi főiskola meghozta azon határozatot,
a mit jónak látott, de nem kényszeríthető az igazgatótanács
arra, hogy ugy határozzon, a mint ők akarják.
Arra kéri ugyanis az igazgatótanácsot, hogy az 5-iki
tanári állomásról gondoskodjék. Már most jön az igazgató-
tanács azon joga, mely szerint joga van ezen javaslattal
lépni fel a közgyűlés előtt. Ily alakban a tanácskozást
folytatni nem lehet, mert az igazgatótanács jogkörének
esborulását jelentené az, hogy ha nem fogadná el. Ohajtom,
hogy tanulmány tárgyává tétessék és egy 21 tagu bizott-
ságnak adassék ki. A mit mondott felszólaló ur, esendesen
mondotta. De én a sorok között olvasva, felszólaló urnak
renitenskedését és a subordinatio megsértését látom. Fel-
szólaló ur jelezni volt bátor, hogy a mennyiben nem ugy
határozatának, mint óhajtanák és hogy az enyedi kollégium
autonómiaja megsértetnék, tudnának módot keresni arra,
hogy másképp is megmaradjanak abban, a mit ők akarnak.
Nem mondta ugyan ezen szavakat, de én a sorok között
olvasva, ezeket értettem. Méltóztatnak nekem megeng-
edni, miszerint az elnöki székéből kijelenthessem, hogy
a tanodának önkormányzati joguk igen is van de ez
korlátoztatik az egyházkertületi tanács által.

Szász Béla, igazgatótanácsos uré a szó. (Éljen.)

Szász Béla: méltóságos . . .

Csató János: személyes kérdésben kérek
szót . . . (Zaj.)

Elnök: A szó Szász Béla uré, elnökkel
szemben nincs személyes kérdés! Kérem
Szász Béla urat. (Helyes.)

Makkai Domo-kos: Félremagyarázót szavaim
magyarozatára. (Eláll, Zaj.)

Elnök: Tessék Szász Béla urat beszélni engedni,
az övé a szó. (Helyes.)

A hallgatóság csak ámult ezen a szokatlan eljáráson,
a míg azonban Sz. B. beszélt, megmagyarázták az elnök-
höz közellők, hogy a törvény szigorát most sem tartotta
meg, — s Csató János gondnok felállván, megtevé
észrevételeit az elnöki eljárásra. „Tehetségem és meg-
győződéselem szerint, de mindig szabadon kimondom vé-
leményemet és nem engedem annak kimondásában ma-
gamat gátoltni. Ezzel nem vétek a törvények ellen s
meg kívánom jegyezni, hogy véleményemet ezután is
szabadon fogom kimondani.”

A gyűlés kiküldte a 21-es bizottságot, oly tagok
többségéből levén az már előlegesen összeállítva, — hogy
csudálatos lenne, ha a theológiát csak rendeznék s fej-
lesztenék, nem pedig — el is rendelnék Enyedről, —
természetesen egyelőre csak papiroson, szépen kiczirkal-
mazott javaslattal. — Azonban mi reméljük még a jobbat.

30-án vasárnap volt az ifju lelkészek kibocsátása,
kikhez Szász Domokos püspök tartott beszédet, hang-
súlyozva ama fontos kötelelességeket, melyeknek teljesítése
feladatuk lesz. Erre a gyűlés tagjai, — ha akarták látni,
elégé láthatták az ifju lelkészek diszes csoportján, hogy
Enyeden mivé képes a törekvő szegény ifju ember fejlő-
dni, ha hivatásától át van hatva, — testületileg tem-
plomba vonultak. (Vége köv.)

Oktober 6.

Lezajlott a hosszú harez, elnémult a fegyvercsattogás
megállt a vér folyom . . . A harez helyén emelkedő sírok
felett, — melyekben egy nemzetűl megsiratva alusza
álmait a herosok fáradt porhüvelyé, mert lelkök nemze-
tükben él — gondtalan játszadoz a sivitő ősz szél; csend-
es halk danája hirdeti, hogy e hely a béke lakhelye:
egyhangu suttogása gyászadal egy dicső, fényes mult
szentelt fájdalomai felett.

A fegyvercsattogás eget verő vad zsviját emlékező,
szerető honfiak halk hála fohásza váltja fel, s ha a sir-
dombokra téved tekintetök, a kinos szenvedések emléke
égető könyvet család szeméikbe.

A vér folyom megállt, de összes ereje, hatalmas szen-
vedéylevel korbácsolja a rokon szívet, testvér életnedvét, s
az sebes szorongásba jön, — a szívbe, a szívből az agy-

ba ömlik, — s egy nemzet borul térdre, szíve imádkoz-
ni, agya tenni, munkálni készíti a hazáért.

Minden eszme, mit ajkuk félénken ejt ki a zsar-
nok hatalom előtt, minden ajkon „egy hiszek egy Isten”;
s ez édes, e megértett szavak altató dal nekik, ébresztő,
szózat millió magyaroknak.

Az eszme él, mert véren váltott. Az eszme, a szel-
lem él. — él és tetre kész, a nemzet érez, küzd, tesz
és remél. Érti magasztos hivatását, szent kötelességét,
küzd, fárad, tesz, hogy e honban minden magyar le-
gyen, eszmében, érzeményben, cselekedetben.

Hogy e hon fia érzik szent kötelességüket értik
céljaikat, — bizonyítja azon rajongásig menő szent
tisztelet, mellyel nemzetünk a szabadság hősk emléken
csüng, hogy tenni, küzdeni s ha kell áldozni kész, bizo-
nyítja főleg kulturintézményeink.

Emlékezet, remény; mult és jövő!

A nemzet, mely emlékezetét méltóvá tudja tenni
az emlékezet szent tárgyához, nem vetkőzte le, nem ta-
gadta meg faji tipikus vonásait; a nemzet, mely erejé-
ben jogosultnak érzi magát arra, hogy szép jövőt
reméljen, nem méltatlan nagy elődjéhez! . . .

A theológiai ifjuság is ezt bizonyítja, midőn évek-
óta újból megünnepele a mai nap emléket a városi kö-
zönség nagy érdeklődése mellett.

Avárbeli templom öreg harangja méltóságteljes áhi-
tat hangján kondult bele a város ünnepi esendjébe imá-
ra hiva mind azt, ki magyar, ki imádkozni tud.

Az isten tisztelet a már közölt program szerént
folyt le, remekül sikerült a theol. dalkar által előadott
„Ima”- és „hősi gyászadal”, melyeknek szövegét Szabó Jenő
dallamát Borsai Sándor a főiskola jelesen képzett, tehet-
séges zenetanára irta.

Legkimagaslóbb pontja volt az ünnepélynek Szabó
Jenő ur imája; az általunk ismert költői kedély szölt ez
imában az igazi vallásos áhitat, a mély hazaszeretet
hangján. A jelesen szerkesztett és jól átgondolt ima nagy
hatással volt a közönségre.

Mercur.

VEGYES HIREK.

— **Főispáni ebéd.** Október 4-én a törvényhatósági
közgyűlés érdekes tárgysorozatának letárgyalása után báró
Kemény Kálmán főispán 130 terítékű ebédet adott a
„két hatyu” vendéglő diszes kávéházában. Bizottsági
tagok, honvéd főtisztok s a különböző egyházi és polgári
hivatalok főnökei ültek körül a diszesen felterített három
hosszu asztalt. Az első pohárköszöntőt a főispán tartotta,
neve napja alkalmából éltetvén ő Felségét a magyar
királyt, hazánk békéjének, fejlődésének s alkotmányának
leghibebb örét. A felköszöntést viharosan megéljenzették.
A jökevű csakhamar általános lett, egymást érték a
toasztok a főispánra, a kormányra, — alispánra, báró
Kemény Györgyre, Barts Ferencz nagyprépostra, a jelen-
levő országos képviselőkre, a főjegyzőre, a megyei áldozat-
kés birtokosságra stb. Báró Kemény Endre szelleme
szikrázott ez alkalommal is. Különösen midőn Varró
Gerő apai aggodalmaira czélzott, melyeket kiállott addig,
míg fia László 2-ik aljegyzővé egyhangulag kikiáltott.
Legnagyobb hatást keltett Csató alispánnak a Bethlen-
főiskola tanáira mondott felköszöntője, melyben zajos
tetszés között elragadó hévvel nyilatkozott a főiskola
fenntartása mellett. — 4 óra volt, mikor a főispán vendégeitől
elbucszva jelt adott az oszlásra. Sokan azonban a zár
óra után is vidám hangulatban tovább is együtt maradtak
s szívek túlaradó érzelmeinek ékes toasztokban adtak
hangos kifejezést.

— **Orvos-gyógyszerészi értekezlet.** Az alsófehé-
megyei orvosok, állatorvosok és gyógyszerészek a főispáni
ebéd után értekezletre gyűltek össze. Megjelentek a hely-
beliek közül dr. Magyarai Károly, dr. Bocz József, Kósa
Reznek János, dr. Winkler Albert, dr. Farnos Árpád, dr.
Mátyás Mihály orvostudorok és Rákosi Balint városi orvos
és megyei állatorvos, Tóvisről dr. Boér Jenő és Slaikovits
Jácint gyógyszerész, Balászfalváról dr. Nagy Albert,
Gyulafehérvárról dr. Nánthán Bernát, dr. Deutsch Mór és
dr. Hartenbaum Simon, továbbá Bójte József állami állat-
orvos és Mihelyes Zsigmond gyógyszerész, Marosujvárról
Fülöp József járásorvos, Érsekújvári Sándor gyógyszerész,
Alvinczről Ürmösy Ferencz és Magyarigénből Lukátsffy
Viktor járásorvosok. Stroné Vilmos, Mann Ferencz, dr.
Gerberth Károly és dr. Papp Sándor meg nem jelenésüket
kimentvén, a hozandó határozatokhoz csatlakozásukat je-
lentették ki. — Magyarai Károly megyei főorvos megnyitó
beszédében felemlített egy megyénkben megalakítandó
orvos-gyógyszerész-egylet szükségét s megjelölvén a meg-
valósítandó feladatokat, indítványozza, hogy az elkészült
alapszabálytervezet a tanácskozás alapjául
elfogadtassék. A legelőkelőbb, de teljesen tárgyilagos esz-
meesere közben az alapszabályok némi módosításokkal
elfogadtattak. S az ideigleces elnök és dr. Farnos Árpád
titkár megbizattak, hogy az alapszabályokat megerősítés
végett felsőbb helyre terjesszék fel. Ezután elnök meg-
köszönve a tagok megjelenését és érdeklődését s szívükre
köve a megalakult fiatal egylet lehető támogatását, kü-
lönösen a taggyűlést, azon remény kifejezése mellett zárta
be az értekezletet, hogy a januári ülésen is annyian vagy

még többen gyűljenek össze a tisztikar megválasztása vé-
gett. A megállapított alapszabály-tervezetét, mely sok
közegészségügyi tekintetben is fontos határozatot tartal-
maz, lapunk közelebbi számában fogjuk közölni s azon
óhajunknak adunk kifejezést, hogy az egylettől egyetlen
megyei orvos, gyógyszerész s állatorvos se maradjon távol,
hanem azt anyagilag és szellemileg telhetőleg támogassa.

— **Fogarasi Albert és Bartha Zsigmond** segéd
tanárok rendes tanárokká választottak, a tanuló és theo-
logiai ifjuság, valamint a városi közönség, kik a fiatal
erőktől méltán sokat remélnek, már gratuláltak választ-
tottaknak, gratulálunk mi is; erőt, kitartást sikert kívánva.

— **Benedek Károly** főiskolai contra senior aca-
demita papjelölt, a főtiszt. püspök urtól mindenemű
lelkési teendők végzésére felhatalmazást nyert s mint
ilyen egyházközségünkben segédlelkészül alkalmaztatott.
— Gratulálunk!

— **A városi elemi és állami polgári leányis-
kolában** a tanítás már e hó 1-én kezdetét vette; eddig
beiratkozott az elemi osztályokba 120; a középosztályok-
ba 54 növendék. A tanerők így vannak beosztva: Dancs
Sámuel állami polg. isk. igazgató; Sebestyén Sándor,
Király Miklós és Grail Eleonora tanítók. Az elemi osz-
tályokban: Dr. Bartók György ev. ref. pap, igazgató; ta-
nitók: Kövér János, Balogh Róza és Papp Cecília. Si-
kert, áldást kívánunk nemes fáradozásukra.

— **Értesítés.** A helybeli alsófokú iparosiskolában a tanítás
folyó hó 8-án, este 6 órakor, veszi kezdetét. Felhivatnak az illető
iparos urak, hogy tanonczaikat beírattás és osztályokba sorozás végett
ezen időre a községi elemi leányiskola tanhelyiségébe feiküldeni szí-
veskedjenek. — Nagyenyeden, 1888. okt. 5. Bartók György igazgató.

— **A theológiai kör estélyét** saját pénztára gyar-
apítására a jövő hó 10-én tartja meg. Az érdekes
program jó sikert enged remelnünk. A meghívók a jövő
hét folyamán szétküldetnek.

— **A trónörökös** görögényi vadászatának rendezője
megyénk főispánja: báró Kemény Kálmán a köz-
gyűlés után elutazott a hely színeire. A fényes vadász-
társaságot a fenséges trónörökösön kívül a walesi herczeg
Braganza herczége, — Leopold, Frigyes és Ottó herczeg-
gek, gróf Károlyi István, gróf Bethlen Gábor, báró Jósika
Samu — s még több magnás fogja képezni.

— **Vilmos német császár** a legényesebb és szí-
vélyesebb fogadtatásban részesült Bécsben felséges ural-
kodónk részéről.

— **Özv. gróf Bathiányi Lajosné,** a nagynevű s
oly gyászsvégű első magyar miniszterelnök neje, 72
épes korában elhunyt. — A főváros elhatározta, hogy az
országos gyűjtés útján emelt mausoleumba, boldogult férje
oldalán pihenjenek a nemes szívű hölgy tetemei.

— **Damó István** siremlékére adakoztak: tiszt.
Csekme Ferencz, Albert Elekné 1—1 frt, összesen 2 frt.
További adakozásokat elfogad lapunk kiadója.

— **Figyelmeztetés.** A magyar leszámi-
toló és pénzváltó bank fővárosi közraktá-
rai Budapesten, áruberaktározásokat ismét
elfogadnak. Mire t. oivasóinkat különösen figyel-
meztetjük.

CSARNOK.

Válasz Dr. Farnos Dezsőnek.

Röpke lelked gyöngéd illatárja,
Mely magasba szállni édelegve vágy,
Bár oly finom, ideális, lenge:
Mégis átör rajta az . . . étvágy! —
Lassan azért édes, jó barátom,
Ne fumigálj várost, hizlaló:
Ideális lelked prózai lesz,
Ha hizlaló nem lesz hizlalód.
Megférnek jól s férjenek is együtt:
Lelkesültség s prózai való!
A létnek bármely nyilvánulása,
Hidd el, hogy nem hiábavaló,
Mit ért volna ott fenn, a magasban:
Szép kilátás, fenséges malaszt,
Ha nem hizlalt volna meg számodra
A jó hentes egy verő malaczt,
Csattogásban, magas repülésben,
Elfáradt test, magas röptü szellem, —
S gyonron át ha szalonnával kened:
Ujul, élvez s a magasba felleng. —
A magasban hangulat szülemlik,
Tiszta, üde, lelkesítő, égi,
De az ifju tárgyaltalan szerelme,
Anyós nélkül, tárgyat meg nem leli.
Igy a próza és az ideális,
Egymást szülik és egymást fentartják.
Ellentéte nélkül lapos, értéktelen
És egyhangu volna a létvilág,
Magasban szülemlik ifju szív szerelme
S földön találja meg tárgyat, a leányt, —
S a feleség, kisbaba — prózával
Fejti meg az ideál talányt.
Igy lesz a család, emberies próza:
Ideális, boldog, isteni,
Es leszálunk érte a magasból,
Hón szeretni s érte küzdeni,
Ragadjon hát vágyad bár magasba,
Ittasodva szállj megint alá:
„Művész-dilettans” barátod keblén
Lelked mindig hűt, valót talál.

Tóvis, 1888. okt. 5.

Dr. Boér Jenő.

A szép Marina orsója.

(Folytatás és vége.)

A legény vissza akarta fojtani kíváncsiságát, de csak kitért az belőle. Mohón fordult a beszélőhöz.

— Ki lesz hát ott te szélkelep?

Hanem hát az olyan sértés, hogy egy lány, még ha százszor is nem szélkelep — bosszúlatlan nem hagyhatja, meg is felelt ám emberül.

— Az a drágalátos, százsorszép Marina, a ki után bomlik kigyelmed, mint a bitisei toronyóra . . .

De hát hopp szerelem, ne fájon fejem! éretlen vaczkor a maga fogára!

S azzal ujjával pattintva, nevetve távozott társnői után.

A legény magára maradt . . . most már gondolkozhatott a hallottak felett . . . Hát azt a titkot, mit ő mélyen a szívébe zárt, már az egész világ tudja? tán eddig már nótára is tették az ő nagy keservét s dalolják utca hosszat . . . S ha csak úgy dalolnák, hogy ő bomlik érte . . . az még csak hagyján! de tudja jól, hogy az irigyek nyelve, ha egyszer megindul, nem válogatós a szóban, úgy kizsírja, úgy kiszűrtözi, hogy harmad iziglen is ezzel fogják csufolni az ivadékát is. — Aztán meg az a kis boszorkány, hogy az elevenére tudott találni: a büszkeségét, férfiúi büszkeségét sértette meg. Hát mivel különb az a Csorbán Máté, hogy úgy megbabonázhatná azt a szép asszonyt, hogy őt, ki után három határ lánya is bolondult, még egy jó szóra sem sem tudná méltatni? . . . Nő majd azért is meglátjuk . . . csak azért is elmegyek . . . szembe fogok én nézni Csorbán urammal, még ha három lelke van is.

Busan, bosszusan tért haza a legény s lelke indulatait a hosszú éjszaka sem tudta elaltatni, még szendergéséből is felverte az a gunyos hang, annak a kis boszorkánynak a gunyolódó hangja.

Minden faluak meg van a maga nevezetessége, melyet még a népdal is megszokott örökíteni a maga modorában.

Egyre-egyre annyi jót, szépet rak, hogy fele is elég volna a hallhatatlanságra; míg a másikat annyi gunyonyal tetézi, hogy a mélyeséges pokol fenekére kívánna inkább nevezetességet.

Ilyen nevezetesség a Kaszás Mártonné háza is Cseke falujában. Meszelhetik már azt hoppikékre, tulipiros színre is, mégsem tudják befesteni az a színt, melyet a gunyos nótá ráragasztott. Szól is az hegyen-völgyön, hogy:

A kaszáné háza fala
Leányszívűből van kirakva.
Oda járnak a legények,
Egyet-kettőt mindig tépnek —
Isten bizony, mindig tépnek.
Gazdag asszony a Kaszáné —
Nem kell neki tejes-málé:
Egy-két szívet elad mindig,
S él utána a hogy illik,
Isten bizony, a hogy illik.

Hanem hát azért csak úgy járnak oda leányok, legények, mintha semmi féle nótá sem keringene róluk.

Most is úgy tele van az egész ház, hogy mozogni is alig tudnak egymástól. De hát nem is igen nagy szükségük van rá. A lányok, asszonyok megtelepednek a padkán, serényen huzogatva a szálakat a selyem puha-kenderből.

Ott sűrűnek, forognak közöttük a legények. orsót lesve, fel-fel kapva, miután természetesen, mindig kiváltás következik. De furesa kis jószág is az az orsó! minden percében kiserül a fehér ujjak alól . . . igazán csak bosszantani tudják azokat a szegény lányokat! S aztán azok a fiúk is olyan hamisak, úgy tudnak ügyelni rá, hogy még a földre sem esett és már fel van hapva s addig vissza nem adná, míg meg nem kapják a zálogért járó csókot . . . A esők édes — úgy négy szem közt, titokban adva; de, ha mások is látják, már veszt az édességéből . . . mind hiába, meg kell tenni — jujj! erre persze még jobban magukra vonják a figyelmet . . . De hát nem tehetnek róla . . . igen szegénylősek még.

Bezzeg nem így megy ott a jobbik sarokban, hol a szép Marina eregeti a selyem szálakat; elejti ezerszer, kiváltja ezerszer s még a szomszédja sem veszi észre.

Igaz, hogy a csókok sem olyanok, mint a többi; nem olyan czuppanósak, olyan figyelmet keltők, hanem csendeseu egymásba halók, mint mikor az ajkakon a rokon lelkék érintik egymást s hosszuk, mint a meleg szellők csókjai, melyek a virágok harmatát szívják magukba. — Minden egyes csók után ragyog a szép asszony szeme, mint a bábrabló-bogár szárnya, olyan melegen tekint a melléte ülő legényre, mintha minden percében magakarná olvasztani.

Nó de Lipták Péter is kivan kelve halovány színéből, a lelkében támadt édes érzés mind az arcába kergette a vért.

Ott susognak édesen, meghitten, egyébre sincs gondjuk, mint egymás szemébe nézni s egymásnak lázas édes szavakat mondani. Bizony felfordulhatna most tőlük világ, nem sok gondjuk lenne reája.

— Szeretsz-e? — kérdé a legény elfojtott hévvel . . . olyan nagyon, olyan olthatatlanul, mint én tégedet?

— Bizony olyan nagyon . . . az óta a bizonyos nap óta, nincs sem napom, sem éjem, — mindig a te képed lebeg a lelkemben . . . Ezerszer keltem ki szíveu szava ellen, százsor is elmondtam, hogy nekem már nem szabad senkit sem szeretnem az uramon kívül, — hiába, még sem tudtam kiparancsolni a bűnös szerelmet . . . oh miért is láttalak meg.

S indultos hévvel taszítá el maga mellől a legényt.

— Ha nem láttalak volna soha, nem éreznék sem fájdalmat, sem szerelmet . . . Eléltem volna az én jó uram mellett csendesen . . . isten áldása lett volna e szövetségem, mely hozzákaptam — szeretetlenül bár . . . de ezt ő sohasem tudta volna . . . Most pedig gyűlölöm őt, hogy miért kötött magához . . . gyűlölöm magamat . . . gyűlölök mindenkit . . . csak téged nem gyűlölök, a kiért a nagy gyűlölet fogamzott meg a lelkemben . . .

A legény át akarta ölelni karsu derekát.

— Hagyd Péter, mert nagyon jól esik, éppen azért hagyd el . . . nem érdemlem én meg a boldogságot . . . Ha már megszerettelek, az édes fájó érzést a keblembe zárom . . . de ennél tovább nem megyek . . . becsület-asszony akarok maradni . . . Ne lássuk többé egymást.

A legény pilláira kiszökött a könnyű.

— Jól van hát Marina — ne lássuk egymást többé . . . Te mégy hites urad mellé — én meg nyakamba veszem a nagy világot . . . Te akartad így . . . hanem hát áldjon meg az isten . . .

A legény arca olyan szomorú lett, hogy a szép Marina nem állhatta meg, hogy meg ne fogja a kezét.

— Mit akarsz tenni? — Kérdé részvétellel, szomoruan.

— Mit akarok? — hát elmondom neked, akárhova vinne az én búbanatom, lelkemnek szerelme mindenünnen vissza hozna hozzád . . . azért el sem bujdosom tovább, csak a határig s ott aztán isten tudja, hogy mit teszek . . . csak azt tudom, hogy többé nem fog fájni az a nagy bubánat . . .

A szép asszony könnyes szemekkel kezdte kérlelni, hogy maradjon, ne tegye meg azt, mert az neki nagyon fájna . . . de a legény már alig hallotta, mert már kitá-molygott a szobából . . .

— Még csak egy-két leány eregette a hosszú szálakat, s az a pár leány is csakhamar megbánta, hogy mért nem tette le a guzalyt — mert egyszer csak, hogy — hogyan? lobbot vetett a feltekert kender. Volt aztán nevetés, sívalkodás.

Megkezdte a vén Peti cigány is a lábálá valót.

A muzsika szóra Csorbán Máté is kitá-molygott az ivóból.

Ittas ember szokásaként szemre vett minden lányt, minden asszonyt, mindenikre rá fogva, hogy ez az ő édes kedves felesége. Legtöbbit alkudott a szép Csombok Rózsikával, kinek szép hófehér válla csak úgy rengett a tánczosba kebelén, a mint reá simult. Hasztalan szabódott szegényke, hogy ő még lány, eszében sem volt a házasság s aztán ily csunya vézna emberét nem is dobná el a szép virágos leány pártját, — erőnek erejével haza akarta vezetni — úgy is eleget mulathatott már . . . Ugy kellett a tánczosának kiszakítani erővel az ittas ember kezéből.

— Hol van hát az én Marinám? kérdé mindenkitől.

Éltűnt, nyoma veszett . . .

A kíváncsiak haza vezették az ittas kis embert. Hát ha otthon van már a felesége? De az bizony otthon sem volt . . .

Nem is tudta volna azt meg senki, hogy hova lett a szép Marina, ha meg nem találták volna más nap reggel a lubuki dombon, elejtett orsóját.

A biza, a szíve az elbujdosott legény után vitte.

Mikor oda vitték a talált orsót a jó Csorbán Mátéhoz, csak nézte-nézte álomlátó szemével ezt a kis jószágot, melyet még ő faragott gondosan, a nevé is ráégetve, hogy ezer közül is kiismerhessék . . . aztán megcsókolgatta minden egyes betűjét annak a rozsz asszony nevének, könnyűit is ráhullatta, mintha úgy akarta volna tisztára mosni attól a szennytől a mi reá tapadt . . . S aztán a talpa alá téve, szétörte egészen, hogy egy mákszemnyi is alig maradt éppen belőle . . .

Hanem a szebb napok emlékeit még se tudta szét-törni, úgy a mint e kis törékeny tárgyat szét-törte . . .

Hej, ilyen furesu, bolondos is az a szerelem!

Ároktőy Ferencz.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS.

Dr. Popp J. G.	Dr. Popp J. G.	Dr. Popp J. G.	Dr. Popp J. G.
udvari fogorvos	udvari fogorvos	udvari fogorvos	udvari fogorvos
Dr. Popp J. G.	Anatherin szájvíze 40 év óta a legkedveltebb száj- és fogkonzerválószert. Meggátolja a fogkőlerakódást, eltávolítja a szájjal kellemtelen szagát, felfrissíti a foghúst és elejét veszi a fogfájásnak. Ára: a nagy palacknak 1 frt 40 kr., a kisebbnek 1 frt., a legkisebbnek 50 kr.	Dr. Popp J. G.	Anatherin fogpasztája, üvegtégelyekben. Elismert szer a fogak tisztántartására, a szájjal felfrissítésére és konzerválására. Ára: 1 forint 22 krajczár.
Dr. Popp J. G.	Aromatikus fogpasztája, nagyon kedvelt a kellemesen habzó fogszappanok barátai előtt. — Kitűnő fogtisztító szer. Ára: 35 kr.	Dr. Popp J. G.	fogpora, a fogport kedvelők közt a legelterjedtebb és legkedveltebb, melytől a fogak ragyogó fehér színt nyernek. Ára: 63 krajczár.
Dr. Popp J. G.	fogtömője (Plombe), melylyel a használati utasítás szerint bárki önmaga tömészhetheti ki odvas fogait. Ára: 1 forint.	Dr. Popp J. G.	Növényzappana a legkiválóbb pipere- és gyógyszappan, mindenféle bőrküts és májfoltok ellen. Ára: 30 krajczár.
Dr. Popp J. G.	Vénusz-zappana, 50 kr., Napraforgó-zappana, 40 kr., } a jelenkor legfinomabb divat-pipere-zappana.	Kaphatók: Budapesten a főraktárban, Révay-utca 8-ik szám és Nagyenyeden: VARRÓ F. és KÓVÁCS J. gyógyszerészeknél és CZIRNER J. J. kereskedőnél. 7-12	

Sz. 5062-888.

k. ü.

Árlejtési hirdetmény.

A gyulafehérvári kir. törvényszéki fogház kibővítése, a mostani fogház fedelzetének kijavítása és a kir. törvényszéki épületein teljesítendő némi átalakítások foganatosítása végett — a gyulafehérvári királyi ügyészség hivatalos helyiségében folyó év októberhó 9-én délelőtt 10 órakor árlejtés fog tartatni.

A kikiáltási ár 2925 frt 67 kr. o. é. Arvezni szándákozók az árverés kezdete előtt tartoznak 5 %-nyi bánatpénzt letenni — esetleges zárt írásbeli ajánlatok ugyanannyi bánatpénzzel ellátva az árlejtés napjáig a kir. ügyészséghez beadandók.

A részletes árlejtési feltételek és műszaki iratok alólikt kir. ügyészségnél a hivatalos órák alatt betekintheők.

A királyi ügyészségtől.

Gyulafehérvárt, 1888. szeptemberhó 23-án.

Tribusz Gusztáv,

királyi ügyész.

Felhívás a hölgyekhez!

DR. PLAUSITZ egészségügyi tanácsos úrnak sikerült az orvostudomány és vegyészeti segítségével egy arczbőrfinomító kenőcsöt feltalálni, melyet QUIRINI ALAJOS gyógyszerész úr és hites törvényszéki vegyész, a m. k. kormánytól nyert szabadalom alapján állít elő.

Ezen kenőcs tulajdonsága, hogy öregebb hölgyeknél az arczránccok elsimítása által egészséges, üde és finom arczbőrt s így ifjabb kinézetet idéz elő. Ifjabb hölgyek arczbőrének szépségét és üdeségét rövid idő alatt hatványozza oly módon, hogy ezen tulajdonok fokozott mérvben későbbéve kig megmaradnak. Továbbá felülmulhatatlannak bizonyult mindenemü arczfoltok, szeplők és apró kelések ellen; mely hiányokat rövid használat után nem csak eltüntet, hanem az arczbőr finomságát és üdeségét is helyreállítja.

Az arczbőr rég elvesztett üdeségének, arczfestés káros hatásainak és a bőr mindennemű tisztatlanságainak eltávolítására egyedüli biztos hatással bíró szer. Jó szolgálatokat tesz továbbá a kéz- és lábpuhítására és finomítására nézve.

Főraktár egész Magyarország részére:

Budapest, Quirini Alajos Ujvilág-utca 2. szám.

1 nagy tégely Dr. Plausitz-féle kéz és arczkenőcs — 80 kr

1/2 doboz arczmosóvíz — 1. —

1/4 doboz rizspor fehér vagy rózsaszínű — 40 "

1 egész doboz rizspor fehér vagy rózsaszínű — 1.10 "

mind Dr. Plausitz találmánya. Minden tégelyhez egy használati utasítás jár. Figyelmeztetem a t. közönséget, hogy csakis az tekintendő Dr. Plausitz-féle kenőcsnek, melynek tégelyén „Quirini Alajos gyógyszerész“ felirat bevésva van. 2-10

Arak:

Eredeti Rauschenbach-féle
Borsajtókat

kettős emeltyűszerkezettel a legnagyobb nyomás kifejtésére, a törköly utánsajtolására is igen czélszerűek; továbbá SZÓLÓZÚZÓKAT gyárt és legelőszobban szállít

GROSSMANN és RAUSCHENBACH
első magyar gazd. pégyára
Budapest, külső váci-út 7.